

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Mgr. Jan Daněk, Zhodnocení souladu ochrany biodiverzity v ČR s mezinárodními strategickými závazky

Úvod

Téma diplomové práce J. Daňka je vybráno velice vhodně, neboť problematika ochrany biodiverzity je v důsledku výrazného ubývání živočišných i rostlinných druhů celosvětově aktuální. Je to téma značně široké, o čemž svědčí mimo jiné i rozsah diplomové práce. Na úrovni mezinárodní i evropské existuje řada úmluv a dokumentů, jejichž cílem je alespoň omezit, když ne úplně zastavit pokles biodiverzity. Práce poskytuje jejich vyčerpávající přehled a analyzuje a hodnotí plnění závazků, které z nich vyplývají pro Českou republiku. Je proto v kontextu nejen naší republiky velice užitečná.

Obsahová stránka

Práce je členěna do devíti částí. Úvod stručně vysvětluje cíle a postup práce a cíle základního nástroje mezinárodního práva v této oblasti, Úmluvy o biologické rozmanitosti (Rio de Janeiro, 1992). Ve druhé části autor objasňuje význam biodiverzity pro přírodu a pro lidstvo, stručně uvádí současný stav biodiverzity na Zemi, naznačuje trendy jejího dalšího vývoje. Tato část obsahuje rovněž seznam nejdůležitějších mezinárodních úmluv v této oblasti. Třetí část hodnotí implementaci Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR, stav biodiverzity na území ČR a jeho pravděpodobný vývoj.

Nejobsáhlejší je část čtvrtá, v níž autor analyzuje plnění Strategického záměru A v rámci Strategického plánu Úmluvy o biologické rozmanitosti na období 2011-2020 (dále jen úmluva). Postupuje podle čtyř tak zvaných Aichi cílů, nazvaných podle japonské prefektury Aichi, kde byly formulovány v roce 2010 na 10. zasedání konference smluvních stran úmluvy. V této části jsou podrobeny hodnocení jak formální dokumenty (mezinárodní, OECD, EU a české), tak i plánovací a správní nástroje řízení ochrany přírody, včetně biodiverzity (např. EIA, SEA).

Cílem diplomové práce je shrnutí současného stavu v oblasti promítnutí aspektů ochrany biodiverzity do řízení a správy a „identifikace oblastí, které nejsou pokryty v národních strategických dokumentech nebo jsou pokryty jen částečně.“ K dosažení tohoto cíle autor provedl systematickou, kvalitativní rešerši relevantních mezinárodních i českých dokumentů a souvisejících pramenů. Což je nejspíš vzhledem k tématu práce metoda nejvhodnější. Diplomant tak pracoval s obrovským množstvím textů, a to nejen v češtině, ale také v angličtině. Kromě toho využíval i řady internetových stránek, týkajících se dané problematiky. Vzhledem k množství dokumentů a informací je třeba říci, že se diplomant tohoto úkolu zhostil velice dobře.

Diplomová práce je přínosem pro tuto oblast, neboť kompletně popisuje a analyzuje jak mezinárodní dokumenty a úkoly z nich vyplývající, tak i na základě strategických dokumentů ČR kriticky hodnotí, jak jsme tyto úkoly uchopili a hlavně, jak se do českých strategických materiálů promítají - pokud a do jaké míry.

Svoji komplexností je tato diplomová práce užitečným dokumentem zejména pro praxi, ale i pro teoretické zkoumání problematiky. Lze se podle ní poměrně snadno orientovat v relevantních dokumentech a v jejich vzájemných vazbách. Může tak úspěšně pomoci základnímu přehledu v dané oblasti.

Za přínosné je třeba pokládat závěrečné části každé z kapitol, v nichž je obsaženo hodnocení plnění toho kterého Aichi cíle, jeho indikátory a doporučení k jeho naplňování, jež vycházejí z provedené analýzy a hodnocení. Zejména indikátory jsou zajímavým přínosem ke zkoumání této problematiky. Hodnocení a indikátory by měly být důležité především pro orgány, které jsou příslušné k zajišťování ochrany biodiverzity, a to jak při zpracovávání/aktualizaci strategických dokumentů, tak i při sledování, jak se tyto cíle plní v praxi, v každodenní činnosti a při rozhodování orgánů veřejné správy. Ale nejen to, jsou užitečné i pro nevládní organizace působící na úseku ochrany přírody a pro média při jejich „osvětové“ činnosti. Z tohoto hlediska jsou důležité zejména doporučení zmiňovaná výše.

Vzhledem k velkému množství informací a použitých materiálů se čtenář občas v textu ztrácí a musí se vrátit o několik stránek zpět, aby se orientoval v tom, o který dokument nebo cíl právě v textu jde. Je to možná dáno více méně popisným charakterem práce.

Bylo by možná vhodné a zvýšilo by to zajímavost práce, kdyby byl autor občas zmínil skutečně praktické problémy bránící efektivnímu naplňování cílů ochrany biodiverzity. Místy totiž působí dojmem „pouhého“ výčtu porovnávaných dokumentů a poněkud popisného naznačení zjištěných nedostatků.

Diplomant při zpracovávání práce využil úctyhodné množství odborné i populární literatury, včetně webových stránek. Velká část titulů je v angličtině, což je v současné době obvyklé, ale zároveň to klade požadavky na jazykové a formulační schopnosti pisatele. Je zřejmé, že diplomant je bez problémů schopen číst i interpretovat z hlediska cílů své práce potřebné zdroje. Autor vhodně využívá poznámkového aparátu při citacích i při používání myšlenek uvedených v příslušné literatuře. Odkazy na zdroje jsou uvedeny vždy v textu a závěrečná část práce pak uvádí jejich kompletní seznam.

Z hlediska praktického je užitečné, že autor vysvětluje v textu používané pojmy i zásady, které nejsou vždy obecně známé a srozumitelné. Jde například o takové pojmy, jako ekologická stopa, biokapacita, vodní stopa, ekosystémové služby apod.

Formální stránka

Diplomová práce je v zásadě logicky členěna v tom, jak popisuje, analyzuje a hodnotí plnění stanovených cílů. Abstrakt, včetně klíčových slov, který je uveden také v angličtině, jasně a

stručně shrnuje její obsah, cíle i závěry. Autor vhodně využívá tabulek a grafů k ilustraci tvrzení a závěrů v textu práce.

Pro další případnou publikační činnost lze autorovi doporučit, aby věnoval větší pozornost jazykové stránce. Příliš často je nejen ze struktury vět patrné, že jde o příliš doslovný překlad z angličtiny, přičemž některé výrazy jsou přeloženy ne zcela vhodně vzhledem ke kontextu (např. pojem „blahobyť“ nebo i „začleňování“). Často se používají tzv. anglismy, a to i tam, kde existují vhodné české ekvivalenty (např. kolekce, esenciální provázanost, ekonomičtí agenti, kontradikce snah, stakeholdři, perverzní dotace atd.). Občas autor používá spíše hovorová spojení, jako např. „spousta informací“ nebo „tohle téma“ apod. Je zřejmé, že konečnou verzi práce nepřečetl dosti pozorně, protože místy chybějí slova či spojky, podstatná jména mají nesprávný pád apod. Je to škoda, protože to zbytečně snižuje kvalitu práce.

Celkové hodnocení

Jak už bylo výše uvedeno, práci lze hodnotit pozitivně, a to jak z hlediska teoretického, tak i z hlediska praktického využití, i přes některé kritické poznámky zmíněné výše. Lze ji proto doporučit k obhajobě.

Při obhajobě by diplomant mohl vysvětlit některé praktické příklady ilustrující nepochybně správné tvrzení, že zásady ochrany biodiverzity se nedostatečně promítají nejen do strategických dokumentů, ale i do rozhodování příslušných orgánů státní správy na všech úrovních.

Navrhují ocenit práci jako velmi dobrou, s bodovým ohodnocením 14.

Brusel, 3.2.2015

Doc. JUDr. Eva Kružíková, CSc.